

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

NYELVEN ÉS VIDÉKEN EGY HÓRA 3000 KORONA
EGYES SZÁM ÁRA 1500-K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48 SZÁM

Debrecen város közgyűlése diszpolgárrá választotta Bethlen miniszterelnököt

Hosszas vita a házhelyrendezések körül - A hatszáz házhelyigénylőnek eddig a fele sem fizette be az előzetes költségeket - Tul magas kamatot szed a városi bank

A törvényhatósági bizottság közgyűlése

(A Hajdúföld tudósítójától.) Debrecen város törvényhatósági bizottsága kedden délelőtt tartotta közgyűlését, amely iránt meglehetősen érdeklődés nyilvánult meg, tekintettel arra a körülményre, hogy a tárgyszorban szerepelt a miniszterelnök diszpolgárrá választása is. Az ellenzéki pártok tagjai ugyan távoltartották magukat a közgyűléstől, de így is ötven-hatvan városatyja szállta meg már kilenc órakor a közgyűlési terem padjait.

A közgyűlést fél 10 előtt nyitotta meg dr. Hadházy Zsigmond főispán. A polgármesteri jelentés elfogadása után Zöld József tanácsnok mutatta be a beltűgyminiszter leiratát, amely a város szabályozási vonalain belül lefolytatandó házhelyrendezésre vonatkozólag intézkedik. — Az OFB mint ismeretes, mintegy 300 holdnyi területet akar megváltani a házhelyrendezés céljaira.

Freund Jenő és a magántulajdon

A javaslatához elsőnek Freund Jenő szólott hozzá, aki meglehetősen éles hangon beszélt a házhelyrendezés ellen, kijelentve, hogy a kisajátítás a magántulajdon flagrans megsértése.

Tekintetes királyi törvényszék! — akarja folytatni nagy derűtség közepett.

Közbeköltés: A szokás hatalma! Freund: Pardon, nem azt akartam mondani. (Nagy derűtség.)

Közbeköltés: Elhisszük. Gyerünk tovább!

Freund ezután arról beszélt, hogy a magántulajdon képező telkeket ki kellett volna vonni a megváltási eljárás alól és

figyelemmel kellett volna lenni a varosszépítési szempontokra is.

Az egyetem aulájával szemben lévő telket, amely az Egyesült Főváros Takarékpénztár tulajdona nem szabad lenne kislakások céljaira felhasználni, mert az itt épülő kislakások nem fognak összhangban állani az egyetem építési stílusával.

A vádóhid előtti 10 hold föld sem alkalmas kislakások céljaira. — Ide inkább gyártelepeket, raktárakat lehetne szerinte elhelyezni. Ugyanez áll a Diószegi ut környékére is.

A következő felszólaló Markovits Elemér, akinek véleménye szerint, helyes a tanácsnak az az álláspontja, hogy magántulajdonból csak száz holdat vegyék el és a többit a közterületekből hasítsák ki.

Suhajda Béla azt javasolja, hogy először a városi földeket sajátítsák ki és csak azután nyuljanak a magántulajdonhoz.

A házhelyigénylők fele sem fizette be az előzetes költséget

Magoss György polgármester kijelenti, hogy az ő véleménye szerint is a köznek kell előbb áldozatot hozni és csak azután a magántulajdonnak. Hatszáz házhelyigénylőnek a fele még az előzetes költségeket — 150 ezer koronát — sem fizette be s egészen valószínű, hogy

A miniszterelnök a város diszpolgára

Nagyméltóságú m. kir. Miniszterelnök Ur!

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága a legnagyobb elismeréssel nézi azt az emberfeletti munkát, azt az önfeláldozó erőfeszítést, melyet Nagyméltóságod évek óta kifejt, hogy a magyar nemzetet abból a veszedelemből, amelybe a világháború, a forradalmak, az ellenesség gyűlölete és kapzsisága, rövidlátása nem egyszer önző célok szolgálataiba szegődése juttatta; kivessze, hogy a politikai és gazdasági élet konszolidálásával a jövő fejlődés útjait elő készítse és lerakja azokat a pilléreket, amelyre a magyar államélet szilárd, a történelem viharával dacolni képes új épülete felépíthető lesz.

Nagyméltóságodat e nehéz időkben a nemzet érdekében kifejtett tevékenységéért a történelem azon honfiak sorába emeli, akik ennek a nemzetnek legnagyobbjai voltak s honfitársai részéről csak a legnagyobb köszönet és hála illetheti meg.

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága ezért a legnagyobb felháborodással vette tudomásul azt, hogy Nagyméltóságodat akkor, amikor a magyar nemzet nevében és képviselőiben a nemzet életérdekéért folyó harcát folytatta, a nemzet életére törő ellenségekkel szemben,

önálló módjára durva támadás érte.

Ez a támadás, ez a merénylet a Nagyméltóságod személynében minden magyart, a magyar nemzetet sértette meg és minthogy magát magyarnak megnevezett egyén részéről történt, erkölcsileg egy megítélés alá esik

mikor a házhelyek árát ki kell fizetni, egy

tizedere csökken az igénylők száma

és így nem is kerül majd sor a magánosok telkeinek kisajátítására. — Ami az egyetemen szemben lévő területet illeti, itt szabályrendeletben kötelezni fogják a házhely tulajdonosokat, hogy nagyszabású, emeletes villákat építsenek.

A közgyűlés elfogadta a tanácsi előterjesztést, majd két apróbb ügy letárgyalása után Vdsáry István főjegyző olvasta fel a miniszterelnök diszpolgárrá választására vonatkozó indítványt a mely többek között a következőképpen hangzik:

annakaz eljárással, a ki durva kezéledes szülőjére emeli, akinek szivéből a tisztelet és hála érzésének utolsó szikrája is kihalt.

Amíg a törvényhatósági bizottság nem tud eléggé súlyos ítéletet mondani a magyar ember becsületese, nyilt lelkével össze nem férő ezen eljárás felett, nem mulaszthatja el, hogy változatlan bizalmának, nagyra-becsülésének kifejezést ne adjon, hogy mély tiszteletét és háláját ne fejezze ki Nagyméltóságod iránt a nemzet érdekeit és jövőjét önfeláldozó odaadással szolgáló munkásságáért és azokért az eredményekért, melyeket erős akarattal, szívós kitartással küzdött ki már eddig is a magyar nemzet javára.

Amikor Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága ezt a határozatot meghozta, hogy ezen érzéseire maradandó bizonyosságát szolgáltatassa s Nagyméltóságodnak azt a legnagyobb tisztességet megadja, melyet megadhat, Nagyméltóságodat

a város diszpolgáral sorába választotta

s felhívta polgármesterét, hogy az erről szóló okiratot Nagyméltóságodnak kiadja.

Önálló indítvány a kéményfüst ellen

A közgyűlés némi taps után vita nélkül elfogadta ezt a javaslatot, majd áttért Bruckner Ernő önálló indítványának tárgyalására. Az indítványban azt kívánja Bruckner, hogy a tüdővész terjedésének megállítására céljából kötelezzék a pékmestereket műhelyeik kéményének felemelésére és füstfogóval való el-

látására, mert ezek a kémények tele füstölnek a kőnyéket és megfertőzik a levegőt.

Az indítványhoz Marx János pékmester szólott hozzá elsőnek. Kijelentette, hogy a pékműhelyek kemencéin legfeljebb csak két kémény van és ez nappal és éjjel csak egy-egy órán át füstöl. A szomszédságban van viszont — folytatja — Bruckner főorvos urnak emeletes háza, amelyen husz kémény is szórja a füstöt, mikor a jó töltöttkásposztát főzik. (Nagy derűtség.)

A pékeket már amúgy is tönkretette az éjjeli munkatiltalom,

mert hiszen reggel négy óráig se sem léphetnek műhelyeikbe. Budapestben már csaknem az összes pékek le vannak csukva a munkatiltalom áthágása miatt.

A tüdővész terjedését nem a pék-kémények okozzák. *Inkább a doktor urak ne kérjenek 200 ezer koronát egy tüdővész betegről — mondja —, akkor majd kezelhetik a magukat a tüdőbetegek.*

Magoss György polgármester és dr. Tüdös Kálmán tisztifőorvos, egészségügyi főtanácsos felszólalása után a közgyűlés úgy határozott, hogy az önálló indítványt megvizsgálás céljából kiadja az illetékes hatóságnak.

Drága a városi bank

Ezután Borsos József műszaki főtanácsos ismertette a Déri-múzeum hátralevő munkáinak vállalatbaadására vonatkozó javaslatot, amelyet annak idején már pontosan közölt a Hajdúföld.

Ennek kapcsán Ekl József kifogásolta, hogy egyik budapesti cég a debreceni Máthé Jánossal társult, hogy így könnyebben elnyerhesse a munkát. Nem tartja megengedhetőnek, hogy az illető cég olyan tulságos magas kamatot számíthasson fel, mint amennyit az ajánlatában megjelöl.

Borsos József műszaki főtanácsos erre kijelenti, hogy a Máthé és Egri cég a Takaré- és Hitelintézet kamatlábának figyelembe vételével kalkulálta ki az árakat.

Ekl: Hát ha ilyen magas a mi szerelve tisztelt Takaré- és Hitelintézetünk által szedett kamat, akkor — most már látom —

kár volt megszavazni a részvény-többség átvételét.

Sz. Kun Béla, aki jutalékokat kap a városi banktól, természetesen sietett megvédeni a Takaré- és Hitelintézetet. Mészly főügyész felszólalása után a közgyűlés elfogadta a vállalatbaadásra vonatkozó előterjesztést. Számos kisebb ügy letárgyalása után Hadházy főispán fél 11 órakor bezárta a tanácskozást.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen*

Francia és cseh ígéretekkel akarták hamistanuzásra bírni Mészáros Gyulát a frankügyben

Mészáros leleplezte Persián Ádámot, a közvetítő - Persián aljas hazugságai a liberális „Reggel”-ben

Budapestről jelentik: A legnagyobb felháborodást keltette magyar politikai körökben Persián Ádámnak a kimult liberális-szabadkőműves „Világ” című sajtószeméjét hajdani munkatársának s a Karolyi-féle forradalom egyik aktív előkészítőjének az az aljas, botránysos eljárása, amely szoros összefüggésben van a frankösszeesküvés tárgyalásával s amelyről a frankpör koronatanúja, a jelenleg Konstantinápolyban tartózkodó Mészáros Gyula most egy

szenzációs nyilatkozatával lerántotta a leplet.

Mészáros Gyula ugyanis Konstantinápolyból nyilatkozatot küldött Budapestre, amelyben leleplezi, hogy Persián Ádám május végén néhány magyar politikus, továbbá Prágából, a cseh külügyminiszterium részéről, valamint francia részről is tett ígéretre hivatkozva, terhelő nyilatkozatokat akart kicsikarni belőle, a frankösszeesküvés perben. Mészáros Gyula nyilatkozata a következő:

Mészáros Gyula nyilatkozata

— Persián Ádám hírlapíró általam személyesen ismert politikusok megbízásából és költségén ez év május 27-én fölkeresett Konstantinápolyban. Megbízóinak egyikétől, kijátszva a magyar határrendőrség éberségét, igazoló levelet is hozott számomra. Küldetésének célja az volt, hogy olyan tartalmu nyilatkozatot kérjen tőlem, mely a frankpör tartama alatt elhangzott egyes megnyilatkozásokat lett volna hivatva megerősíteni és aldtámasztani. Ezenfelül Prágából, a cseh külügyminiszterium részéről is hozott bizonyos ígéretet és biztatásokat, valamint francia részről is hasonló „joindulatu” ígéretre hivatkozott.

A magam részéről elutasítottam minden olyan nyilatkozattételt, melynek tartalma tudomásom szerint nem egyezik meg a valósággal.

Továbbá a leghatározottabb formában visszautasítottam hazánk ellenségeinek minden olyan irányu biztatását is, mellyel magyar állampolgárokon keresztül

Magyarország belpolitikai ügyeibe szándékoztak avatkozni

s ennek fejében nem állítottak meg bizonyos előnyöket is kildítésbe helyezni.

Mivel pedig Persián Ádám mindegyik megbízásairól s a részemről

Persián Ádám galád hazugságai a liberális „Reggel”-ben

Persián Ádám tehát a Bulissaféle kísérlet kudarcra után repülőgépen kereste fel Mészáros Gyulát Konstantinápolyban, hogy hamis adatokat tartalmazó nyilatkozattételre bírja rá őt s bár aljas szándéka csődöt mondott, mégis a „Reggel” című liberális hétfői lapban olyan cikkeket helyezett el, amelyekből az olvasható ki, hogy Mészáros Gyula tudna beszélni ha akarna, sőt egy helyen a következő szavakat adja Mészáros szájába: „Windschgrätz és Nádossy börtönének kulcsa az én kezemben van.”

A ravasz Persián Ádám agyafurtsága azonban mégsem akkora, hogy el ne szólja magát a következőképpen:

— Az első gondolatom az volt, hogy ez a sok meghurcoltatáson keresztülment ember az igazság következményeitől retteg. Est meg is mondtam neki őszintén, hozzátéve, hogy bizonyos értesülések szerint az igazság (?) teljes foltárása esetén

sem Franciaország, sem pedig Csehszlovákia részéről nem kell tartania üldözéstől.”

Persián minden kritikán aluli aljassága és szemenszedett hazado-

kapott félreérthetetlen válaszára, a mai politikai konjunktúra mellett, hírtapi cikkek írását nem tartja alkalmasnak, mint vérbeli újságíró mégis nem állhatja meg, hogy pusztán szenzációhajhászas kódéért az

A Reggel című újságban olyan interjúkat ne közöljön nevemmel kapcsolatban, melyeket sem tartalmilag, sem formailag nem mondtam.

hanem amelynek elhangzása sokak részéről legfeljebb *pium desiderium* volna.

Ezton arra szolítom fel tehát, hogy ha már egyszer félreteresi meg bizói részéről kapott kiküldetésének diszkret természetét s minden áron a nyilvánosság elé kívánkozik, arról beszéljen inkább, hogy megbízói mi vel küldték hozzám s hogy én mit üzentem. Legyen meggyőződve, hogy ez újságírói szempontból is, sokkal nagyobb szenzáció lesz, mint eddigi erőltetve színezett cikkei. Amennyiben pedig erre nem hajlandó, engem magamat kényszerít arra, hogy Persián Ádammal folytatott megbeszéléseimet, ezuttal azonban a valóságnak mindenben megfelelően, megírjam és eljuttassam az általa annyira áhitott nyilvánosság elé!

Konstantinápoly, 1926 június 10.
Mészáros Gyula dr. s. k.

zásai ellenére is ma zavartalanul jelenhetett meg a nemzetgyűlés ülésén és amikor a képviselők kérdőre vonták,

halottbávkán, dadogva próbálta mentegelni eljárását, de hasztalanul.

Egyébként erős mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a súlyos váddal terhelt újságírót addig, amíg az ügyet teljesen ki nem tisztázták, kizárják a Házból, mert az lehetetlen, hogy hamistanuzásra való felbujtással, ellenséges állammokkal való cimborálással vádolt újságíró ugyanazokat a kiváltságokat élvezhesse, mint a komoly és tisztá jellemű újságírók.

Lemondott a francia kormány

Páris, június 15. Peret pénzügyminiszter a Briand miniszterelnök előnkletével ma délelőtt tartott minisztertanácson

benyújtotta lemondását.

Peret közölte, hogy tekintettel a külföldi devizák árfolyamemelkedésére és arra, hogy az az erős támogatás, amelyre a kormány számított, elmaradt, számára nem lehetséges továbbra is, hogy tisztét eredményesen töltsse be. Másrészt szükségesnek tartja, hogy a közvélemény óhajtasainak megfelelő

parlamenti és politikai átalakulás lehetővé váljék.

Jóllehet a miniszterelnök és a minisztertanács tagjai rá akarták venni Peretet elhatározásának megmáskítására, ő kijelentette, hogy elhatározása visszavonhatatlan.

A minisztertanács ma este 6 órakor újból összeül. A minisztertanács előtt a köztársasági elnök Brianddal és Perettel hosszabb megbeszélést folytatott.

Peret lemondása után a kormányhoz közeli körök véleménye szerint az

összkormány lemondása, habár formálisan nem is, tényleg

azonban már befejezettek tekinthető.

A mai minisztertanács után Daniellou miniszterelnökségi államtitkár kijelentette, hogy a kormány 48 órán belül kinevezi Peret utódját s aztán megkezdheti a pénzügyi helyzetről szóló interpelláció vitáját.

Ha Briand fáradozásai eredménytelenek maradnak,

a kormány valószínűleg vissza fog lépni.

Daniellou kijelentette még, hogy a kormány lényegbevágó átalakításának, vagy együttes visszalépésének kérdését valószínűleg a ma este tartandó minisztertanács folyamán beszéljük meg.

A kormány lemondása

Páris, június 15. Lapzártakor jelentik, hogy a minisztertanács egyhangulag azon a nézetben volt, hogy a kormány egyszerű újjáalakítása nem lehetséges és így a kormány egészen lemond, hogy a köztársaság elnökének a helyzet megítélésében teljes szabadságot biztosítson. Briand miniszterelnök már el is ment az Elysebe, hogy a köztársaság elnökének átadja a kormány lemondását.

A pénzügyminiszter megcáfolja Sándor Pál fantasztikus állításait

A nemzetgyűlés megbélyegezte a miniszterelnököt ért elvetemült támadást

A nemzetgyűlés ülésén Szcitovszky Béla elnök a nemzetgyűlés nevében megbélyegezte a Bethlen István gróf miniszterelnököt Genfben ért elvetemült támadást. Egyidejűleg elégtétellel vehetik tudomásul a népszövetségnek a merényletet elítélő állásfoglalását és a svájci kormánynak a megtorlás iránt tett törvényes intézkedéseit.

Ezután Kéthly Anna a nyugdíjvalorizációs javaslat visszavonását kéri. Beszéde közben lép a terembe Bethlen István gróf miniszterelnök és a jobboldal és a közép percekig tartó ovdációja közepette foglalja el helyét. Kéthly Anna folytatva beszédét, a javaslatot antiszocialisnak mondja és ezt azért nem fogadja el.

Ezután Bud János pénzügyminiszter Sándor Pál multikori beszédére reflektál, amelyben a tényeknek meg nem felelő több adatot hozott. Az az állítása, hogy a kölcsönkamatszolgáltatása 100 millió aranykorona, nem felel meg a valóságnak, mert a törlesztéssel együttesen

nem több évi 30—40 milliónál.

Kijelenteti, hogy a takarékosági bizottság most foglalkozik egyes intézmények összevonásának, illetve megszüntetésének kérdésével. Azt állította róla Sándor Pál, hogy rendeletekkel dolgozik. — Kijelenti, hogy intern rendelettel a hatóságok

kat szokták utasítani. A pénzügyi hatóságokat utasították, hogy

ne a kis adókat nyomorítsák meg nagy adókkal.

További utasítása ennek a rendeletnek az, hogy az adóalapot a fél közbejöttével nyomozzák ki.

Az importnál a forgalmazó csökkentését megakarja valósítani ma is. Az exportban a helyzet az, hogy ilyen intézkedéseket máról-holnapra megoldani nem lehet.

Elismeri, hogy az adófizetések körül vannak nehézségek, azonban nemcsak nálunk, hanem a külföldön is. A kormány minden igyekezetével azon van, hogy

ezekon a nehézségeken segítsen.

Felszólítja a képviselőket, hogy panaszaikkal forduljanak hozzá és ő orvosolni fogja azokat.

Ezután Propper Sándor szolt a nyugdíjvalorizációs javaslatához. A javaslatot nem fogadja el.

Lendvay István személyes megtámadtatás címén Sándor Pálnak válaszol, aki őt aposztrofálta multikori beszédében és visszautasítja az egyik szocialista képviselő jelentését is, aki az ő szavait Vásonyi temetésével kapcsolatban elferdítette. A szocialdemokrata szakszervezeti terror kényszerítette a temetésen való részvételre.

Az ülés fél 4 órakor ért véget.

Sztrájk Prágában

Prága, június 12. A kohászati üzemek üzemi tanácsainak kezdeményezésére ma délután 2 órakor a gyarakban

a munkát beszüntették.

A belvárosban tüntetés volt a gabonavámok ellen, amelyekben más szakmabeli munkások is részt vettek. — Incidens nem történt.

Olcsón

szépet

Kornfeld

lajt

divatruházában (Arany Bika épületben)

vásárolhat II. Kalapok, fehérmertek, nyakkendők, férfi és női harisnyák nagy választékban.

A páholyok diktatúrája a világpolitikában

Szabdkörművesek a Népszövetségben, a Nemzetközi Munkahivatalnál és az Emberi és Polgári Jogok Védelmének Ligájában — Kik irányítják ma a világpolitikát? — Az arany harca a hatalomért

A szabdkörművesség Angliában és az Egyesült-Államokban

(A Hajdúföld tudósítójától.) A világháború a titkos szövetségek műve volt. Anglia adta meg a hangot, amelyet a latin szabdkörművesség engedelmes lépésben követett mindaddig, amíg a középhatalmak tehetetlenül és elszegényedve a földön hevertek. Nyílt szemmel látta a dolgokat az északamerikai *Lincoln Freie Presse* amely 1906-ban, augusztus elején azt írja hogy

az angol politika politikai ágenseivel a gyengébb európai hatalmakat: Francia-, Olasz- és Spanyolországot minden eszköz felhasználásával az angol érdeklődésébe vonzza;

fülcélja a népek hangulatát Németországgal szemben megmérgezni, Németországgal szemben ellenségessé tenni,

hogy kizorítsák ezt az országot a népek koncertjében való együttműködésből.

A *Lincoln Freie Presse* azt is megállapította, hogy Anglia az amerikai sajtót is felhasználja, hogy Németország tekintélyét és méltóságát az Océanon túl is aláássa. A lap *Rudyard Kiplinget*, a költőt „minden angol aláigazságtól dühös és fanatikus elmozdításának” jellemezte, aki azt a mesét kürtölte világgá, hogy csak az angol fajnak van meg a képessége a gyarmatosításra. „Csak angolok vihetnek a fehér ember terheit”, azaz csak Anglia képes a világ és az emberiség művelődését keresztül vinni.

Ezeknek a legtitkosabb köröknek a segítségével kényszerítette Anglia a középhatalmakat a háborúra

és a titkos páholyok gonosz tetteiért a középhatalmakat tették felelőssé a békediktátumokban. *Rudyard Kipling*, akinek az volt a missziója, hogy a világ népeit Németország ellen heccelje, az angol szabdkörművesek egyik vezére, aki büszkeséggel beszél arról, hogy milyen hatással volt rá „a szabdkörműves világhatalom”, amelyet egy angol indiai páholyban ismert meg.

Hasábos jelentéseket közölnek az angol lapok azokról a szabdkörműves méltóságokról, amelyeket az angol trónörökös tölt be. A trónörökös 1922 óta a legmagasabb pozíciókat foglalja el,

nyolevan páholy tartozik hatásköre alá.

A trónörökösnek szekundálnak, mint nagymesternek a *Conahghit* herceg, *Amthill* lord és a legbefolyásosabb képviselő: *Cavendish Bentinck* lord. A trónörökös első páholyfelügyelő az angol nagypáholyban.

Magától értetődik György király is páholytestvér,

ha nem is tölt be annyi pátronusi állást, mint annak idején VII. Edvard király. A walesi herceg egész nyíltan dobolja ki a világnak, hogy az angol szabdkörművesség, amely Közép Európát a háborúba kergette, az emberiség gondolatának az elmozdítója, hogy ő mennyire hozzá van kap-

csolva ehhez a vértől csepegő emberiséghez.

Az angol nagypáholy az utóbbi időben igen élénk tevékenységet fejtett ki a tengerentúli angolszász szabdkörművesek közt. Először *Amthill* lord nagymester utazott ki Kanadába. Őt követte sir *Alfred Robbins*, akinek buzgó propagandája a világháború alatt megkészszerzte az angol páholyok számát. Végül hivatalos látogatást tett Egyiptomban *Colville Smith*, aki *Balfour*-ral ellátogatott az általa megteremtett angol-zsidó gyarmatra: Palesztinába, hogy „elvigye a szabdkörműves világhatalomhoz”.

Sir *Robbins* a legnagyobb szabdkörművesi tiszteletadással fogadták az amerikai Unióban.

Coolidge elnök kijelentette, hogy ez a szabdkörműves látogatás alkalmas arra, hogy Anglia és az Egyesült-Államok közt a kapcsolatot szorosabbra fűzze.

Ma Anglia és az Egyesült-Államok a legintimebb módon együtt dolgoznak a politikában.

1923. november elején az amerikai szabdkörműves kongresszuson a Washington-csarnok felszentelésekor *Coolidge* elnök azzal a kanállal vakolt, amelyet még Washington használt. 17.000 amerikai megbízottal beszélt, akik 3 millió testvért képviseltek.

A szabdkörművesek ünnepi meetingén 30.000 körműves vett részt, köztük a volt elnök: *Taft* is.

Ez a politikai bohózat három óra hosszat hullámozott Washington város utcáin.

Coolidge elnök újválasztását a „*Pilgrim testvérek*” (*Morgan* és társai) buzgó kortestevékenysége köszönhette. Ez a titkos politikai kör azzal fenyegette az amerikai polgárokat, hogy megvonja tőlük a kereskedői hitelt, ha *La Follette*-re szavaznak. Eppen így adta a munkások értésére, hogy ha *La Follette*-re szavaznak, azonnal elbocsátja őket a gyárakból.

A jelenlegi amerikai kongresszus 531 tagja közül csak 372 tartozik a szabdkörművesek közé. *Mississippi*, *Nebraska*, *Nevada*, *Dél Dakota* és *Arkansas* államokat kizárólag szabdkörművesek képviselik.

A newyorki nagypáholyhoz 300 ezer körműves tartozik. 1924. június 1-én kiadott jelentés szerint az Egyesült Államokban 2,971.662 a szabdkörművesek száma.

A newyorki naepáholy vagyona több mint két és félmillió dollár értékű fekvőség.

Ennek a páholynek anagymestere *William Rován* keresztülvitte, hogy a *yalesztinai zsidó közoktatásügyet* a páholy minoen lehető módon támogatassa, Rován ezt a kijelentést tette, hogy a szabdkörművesek köteleessége a zsidóknak segíteni.

Az Egyesült Államok eddigi 29 elnöke közül 16 volt szabdkörműves. Ezek közül politikailag kihasználták a

szabdkörművességet *Roosevelt*, *Taft*, *Harding*; *Wilson* csak azt teljesítette, amit a *Pilgrimek* és az *Old Fellowok* neki előírtak.

Nagyon érdekes a washingtoni központi állampénztárnak a megállapítása. Az állampénztár szerint a „nemzeti vagyon” — a *wellstreet* lakóinak, vagy „*Pilgrimeknek*” a vagyona (mert a népnek vajmi kevés része van a „nem-

zeti” vagyonban, ha meggondoljuk, hogy

1924-ben három millió munkás volt kenyér nélkül az Egyesült-Államokban

1912-től 1924-ig 186 millió aranydollárról 321 milliárdra emelkedett. Az emelkedés 72 százaléknak felel meg. Itt van az igazi háttere a *Dawes*-diktátumnak!

A városi muzeum gyűjteménye az utolsó hónapokban felbecsülhetetlen értékű emlékekkel gazdagodott

Évszázados írott és tárgyi emlékek a muzeumban

Debrecen város muzeuma mostanában néhány száz darab olyan írott és tárgyi emlékekkel gazdagodott, amelyek értékes adatokat szolgáltatnak Debrecen városra régi, főként XVIII. és XIX. századbéli műveltségi, társadalmi és gazdasági állapotára felderítésével foglalkozó monográfusok és historikusok munkájához. Ez öröndetes gyarapodás leltározása most ért véget; ilik, hogy a nagy nyilvánosság előtt is, röviden számot adjunk róla.

A többszázados virágzás után felosztott debreceni szappanos ipartársulat 1797-ben készült leltárjával együtt a muzeum birtokába jutott,

talpas, aranyozott ezüst szép két pohár, egyike 1736-ban, másika 1829-ben készült; egy behívó fatábla 1791-ből, melyre szappanosmester egész alakja van reális hűséggel felfestve, két pecsétnyomó, círázott szaróból faragott szappanmérleszköz, nyolc jegyzőkönyv, 23 db nyomtatvány, 74 db oklevél és 135 db kézirat. Az oklevelekből 23 1583-tól 1680-ig keletkezett ártikulusoknak, vám- és harmincadmentességét biztosító privilégiumoknak részint eredeti, részint egyszerűen vagy hitelesítve másolt példányai. Iparművészeti szempontból is különösen becses az 1598. évi magyar nyelvű céhszabályoknak 1676-ban átírt és újra megerősített

könyvalaku pergament példánya

egykoru dusan aranyozott virágos borkötésben és gyönyörű címlappal, amelyet a nemes város akkori egyik íródeákja festett meg, míg a műhelyben dolgozó szappanfőzömmesterek is reá pingálván. Meg kell jegeznünk, hogy a szappanosok már 1906-ban a muzeum gondviselésére bízták legrégibb eredeti, függőpecsentes privilegialis leveleiket, számszerint hatot. Hasonló az eset a szintén felosztott asztalos- és lakatosipartársulatoknál. Ezek is legrégibb céhemlékeiket ugyancsak 1906-ban átadták a muzeumnak. Csak még használatban levő újabb eredeti jegyzőkönyveiket, írásait és tárgyaikat tartották vissza magoknál. De az elmúlt hetekben *Dinnyés Gyula* az asztalos ipartársulat 1828—1915. között vezetett három darab jegyzőkönyvét, *Tóth Lajos* pedig

az egykor kard- és fegyverművességhez is érő lakatosok korhadó leltárját

1807-től mostanig keletkezett iratait és 1745-ből való sárgaréz tábláját adta át a muzeumnak.

Annakidejében Debrecen város legjobbnévé, tekintélyes kereskedőcsaládai voltak azok, amelyeknek leveleit és 1780—1820 közötti időből való néhány tiszti könyvét, naplóját, özv. *Mágócsy Sándorné* szül. *zsarolyáni Márton* Erzsébet tavaly

93 éves korában meghalt özv. *Szabó Sándorné Pfanschmidt Terézia* egyik örököse muzeumunknak ajándékozta. E levelek az összeházasodott és egymásután örökösödött *Lengyel, Békési, Laky, Veresmarti, Lőrinci, villi Balogh, Molndr, Ivó, Törzsökös* és a *Spáh, Pfanschmidt* idegen eredetű, de szintén protestáns vallású debreceni polgárcsaládokra vonatkozó osztályos egyességek, végrendeletek, adás-vételi szerződések, örökösödési peres iratok és egyéb családi iratok az 1728-tól 1877-ig terjedő időből,

összesen 40 kézirat, 77 oklevél és 13 darab kéziratot könyv.

Mágócsyné a múlt század elején *vili Balogh* Péter kereskedő által építtetett ampire ízlésű, Mansard-fedésteles tornácos Kossuth-utcai öreg Pfanschmidt háztól, melynek XVI. Lajos korabeli intarziás szekrényere néhány héttel ezelőtt sikertelenül árverelt muzeumunk, szíves volt még a következő emléktárgyakat is a muzeumnak ajándékozni: egy pár csontnyelű, ezüstözött kést és kétágu evő villát (XVIII. századbéli), egy gerundium alakú, 1823-ban faragott feliratos diákbótót, (Ilyen ünérzetes, bátor jelszavak vannak beleévesve: „*Ne szállj pörbe én velem!*” — „*Uactio extrema: Utolsó kenet!*” — „*Baculo erciti superiori nescius Armis: E bet vastagabb végével az is győz, aki járatlan a fegyverforgatásban.*”) Továbbá szobafüstpötlőt, sárgarézből és esztergályozott csontgyöngyökkel díszített gombolyítót, női kézimunkához való. Mindezen ajándékokért ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a muzeum igazgatósága.

Ma lesz az első Herczeg-este

(A Hajdúföld tudósítójától.) Ma este pontban nyolc órai kezdettel veszi kezdetét a 3 napra terjedő Herczeg-jubileum Debrecenben. A mai fényes premier lesz a megnyitója annak az ünnepeltetésnek, melyben Debrecen városának kulturközönsége a legnagyobb élő magyar író részéssíti. *Herczeg Ferenc, Ravasz László, Hevesi Sándor* és a többi fővárosi vendégek este

a gyorsan érkezőnek meg.

fogadtatásuk szűk körben, de mégis ünnepélyes keretek közt fog lefolyni. A színházban 8 órakor veszi kezdetét az ünnepség a *Dole val nábob* lednya pazar előadásban kerül színre, mindhárom estén a megjelent előkelőségek jelenlétében.

Jegyek korlátolt számban még mindhárom este kaphatók a Méliusz könyvkereskedésben. Bizonyára városunknak nemcsak minden számottevő faktora, de különbség nélkül az egész társadalmi megjelenik az estéken. hogy tanujelét adja a város kulturérzékének s irodalom szeretetének s a nemzet nagyjai iránti tiszteletének.

Felhőszakadás, árvíz és tűzvész Németországban

Weimar, június 15. Közép-Németország nagyrészt vasárnap este óta hatalmas orkán dühög, melyet sok helyen felhőszakadás kísér. A megáradt hegyi patakok hatalmas víztömegeket hoznak le a közép-német földrre és

Weimari és vidékét árvízkatasztrófa fenyegeti.

A folyók már több helyütt kiléptek medrükéből és az idej gabonatermést teljesen elpusztították. Az elmúlt éjszaka egymást érték a

villámcsapások, melyek házakat és csűröket gyújtottak fel.

Nagy pusztításokat végzett a vihar Bajorországban is. A bajor Alpokban a folyók szintén megáradtak és az Isar medencéjét elöntötte az ár.

Az árvízkatasztrófa a legsúlyosabban München városát fenyegeti és az isar-parti házak nagyrésze tegnap este óta már víz alatt áll, úgy hogy a lakosságnak a házakat kellett ürítenie.

„Otthont” létesítenek a debreceni kereskedelmi alkalmazottak

Bérbevevtek a Fűvészkert-utca 9. számú házat

(A Hajdúföld tudósítójától.) Régi vágyuk volt már a kereskedelmi alkalmazottaknak, hogy egy olyan otthozhassanak, amelyben áldozhatnak kulturájuknak s megrendezhetik társasösszejeveteleiket. Nagyon is szem előtt tartják azt a célt, hogy a fiatal alkalmazottakat fölkarolják és saját társaságukban neveljék s

olvonják a kávéházak és korezmák romlott, a fiatal lelkeket megmályező levegőjétől.

Erre a célra a KAOSz vezetősége nagy áldozatok árán bérbevette a Fűvészkert-u. 9. alatt levő Dávidházy-féle volt könyvtöredé emeletes házát. Az egész épületet teljesen újra renováltatja az emeleten 180 négyzetméter m. terület leparkoztat, berendezi azt ring-rong és biliárd asztallal és játékszerekkel, melyek közül azonban a kártyát és más szerencsejátékokat kizár.

A földszinten éttermet létesít, hol a kereskedelmi alkalmazottak konyhája — nyer elhelyezést. Az agilis

vezetőség így könnyűszerrel oldhatja meg programját, hogy szórakozva tanítson,

hogy saját otthonában rendezze meg téli teadélutánjait, melyek mindig műkedvelő és önképzőköri előadással vannak egybekötve.

Tervbe vette a vezetőség, hogy a tél folyamán

kereskedelmi tárgy felolvasásokat tart,

közgazdasági tanfolyamot és nyelviskolát rendez, melyre már az előadók is megállapodást kötött. Itt említjük meg, hogy dr Kövessy József vezetésével már a múlt évben is volt német nyelviskolájuk.

Valóban nemes törekvések az alkalmazottak részéről s méltó arra, hogy ezen keresztül ismerjék meg a KAOSz szükségességét, méltó arra, hogy a törekvéseikben a főnökök is támogassák.

Az új „otthon” berendezésén már nagyban fejnek a munkálataik, sőt mint halljuk, napok kérdése a befejezése és ünnepélyes megnyitása.

Kálmán Gábor hajduhadházi gazda súlyosan megsértett egy huszárszázadost és a csendőrséget

A debreceni törvényszék kétheti fogházra ítélte

(A Hajdúföld tudósítójától.) Orosz Endre huszárszázados 1924. júliusában a Hajduhadház mellett levő Fényes-telepen nyaraló ismerőseit meglátogatta. Július 9 én hölgyek társaságában egy sétát tett, amikor arra lett figyelmes, hogy az állan dóan mellette levő

farkas kutyáját valaki áll.

A kutyavonításra közelebb menve, látta, hogy egy gazdálkodó az illető, aki, amikor figyelmeztette, hogy ne bántsa a kutyát, rátámadt és ha drótkerítés nincs köztük, meg is ütötte volna, így azonban csak reprodukálhatatlan kifejezésekkel illette.

Majd amikor Orosz Endre felfedte kilétét, a gazdálkodó, névszerint Kálmán Gábor a következő kifejezéseket használta: „Ki vagy te kölyök hozzád képest, aki négy évig voltam a fronton?” A százados erre kijelentette, hogy majd a csendőrséggel intézteti el Kálmánt, mire az

trágár szavak kíséretében a csendőrséget kezdte szidalmazni.

Az ügy feljelentés folytán a debreceni törvényszék Serly-tanácsa elé került, amely kedden tartotta meg a főtárgyalást hivatalból felhatalmasításra üldözendő kétfrendbeli feltűnően durva becsületsértés vétségé

miatt vonva Kálmán Gábort felelős ségre.

A vádlott tagadta az ellene felhozott vádakát. Az elnök azon kérdésére, hogy ha katona volt, amikor a százados felfedte kilétét, hogy használhatott mégis vele szemben ilyea durva szavakat, — kijelentette, hogy a kérdéses alkalommal zubbony nélkül volt és ő

egy civilnek nem tartozott elhinni, hogy százados.

Hát akkor én, — mondja Serly elnök, — hogy higgyem el, amit maga mond, hiszen maga is civil.

Orosz százados, aki a tiszti kintűntéseken kívül a vaskoronarendet és az első osztályú német vaskeresztet is megszerezte a világháború alatt, természetesen a vádlott tagadásával szemben is fenntartotta terbelő vallomását, amit egyébként a tanúk is megerősítettek. A bíróság büntetésnek mondta ki a vádlottat az ellene emelt vádban és

14 napi fogházra és 400 ezer korona

pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért, az elítélt és védője enyhítésért feleltek.

Debreceni tanítójelöltek értékes tanulmányi kirándulása Nagyhegyesre

Tanulmányozták a tanyai elemi iskolai oktatást

(A Hajdúföld tudósítójától.) A debreceni ref. tanítképzőintézet negyedéves növendékei, számszerint harmincan dr Ecsedy István egyetemi magántanár vezetésével hétfőn megtekintették Debrecen egyik pusztarészének,

Nagyhegyesnek tanyai elemi oktatását.

Rendkívül szükséges az ilyen tanulmányi kirándulás, különösen most, amikor újabb a népköltés a tanyai nép felé irányult s az állam maga is több tanyai elemi iskolát létesített és akar létesíteni ezután is.

A kirándulók a balmazújvárosi vonattal indultak el s a vonatról leszállva, nyolc kilométeres gyaloglás után elérték a nagyhegyesi tanyai elemi iskolát, ahol Varga Géza tanító fogadta a kirándulókat. Megmutatta a tanyai iskolát s azt, hogy miképpen kell egy osztálynak, vegyes, hatosztályú

elemi iskola növendékelt egy szerre foglalkoztatni.

Bemutatott aztán egy fogalmazási, számolási, beszéd és értelemgyakorlati tanítást. Végül igen szép és kedves iskolai ünneppályán zárta be a délelőtti foglalkoztatást.

Délben a szomszédos földbirtokon, dr Rickl László tanyáján, — az ő távolléte miatt s megbízásából öccse, Rickl Géza igazi magyaros, debreceni vendégszeretettel látta ebédre vendégül a kirándulókat, akik délután kocsiá Hajdúszoboszlóra rándultak, ahol szakszerű vezetés mellett megtekintették a gázkulakat.

Este a tanítójelölteket Hajdúszoboszló városa, az ottani ref. egyház és a tanítótestület vendégelte meg kitűnő vacsorával, amit a jókedvű kirándulók vidám zenével és karénnel köszöntek meg.

A kiránduló tanítójelöltek másnap, kedden hajnalban vonaton jöttek vissza Debrecenbe.

Hétfőn éjjel leégett a Magyar Cukoripar szerencsi gőzmalma

Szerencs, június 15. Keddre virradó éjszaka, kevéssel éjfél előtt eddig még meg nem állapított okból kigyúladt a Magyar Cukoripar szerencsi műmalma. — Ez a gőzmalom elsősorban a vámgabona őrlésére volt berendezve és nagy személyzettel dolgozott.

Az éjszaka hatalmas vihar vonult át Szerencsen és ez is hozzájárult a tűz gyors elterjedéséhez. Először a szerencsi cukorgyár tűzoltóságát mozgósították. — Ennek a gyárnak modern tűzoltófelszerelése van, megfelelő személyzettel, azonban

még így sem tudták gátat vetni a rohamosan terjedő lángoknak.

Kivonult erre a helyszínre a község tűzoltósága is, fecskendővel, közös erővel oltotta a két tűzoltóság a lángokat, azonban a tomboló viharban nehezen boldogultak és a tűz gyorsan harapózott el az egész épületben. — Félreverték a harangokat is és a

község lakosai álmukból felriadva az utcákra rohantak. Egészen

Tokaj határáig vörösre festette az égboltot a felcsapó lángtenger.

Végre a hajnali órák felé sikerült a tüzet úgy, ahogy lokalizálni. A gépházat megmentették, a raktárhelyiségek egyrésze is épségben maradt. Maga

a műmalom és a malomnak a vámgabona őrlésére berendezett része azonban teljesen elpusztult.

Emberéletben szerencsére nem esett kár. Az anyagi kárt majdnem három millióra koronára becsülik, azonban a részletes vizsgálatot csak ezután tartják meg. Reggelre teljesen eloltották a tüzet de a motoros fecskendőket továbbra is a leégett malom területén hagyták mert a zsarútnok még a késő délelőtti órákban is izzik a hamu alatt.

A hétfői nagy vihar Debrecen környékén súlyos károkat okozott a vetésekben és gyümölcsstermésben

(A Hajdúföld tudósítójától.) A napokban közöltük a Hajdúföld hasábjain a földmívelésügyi minisztérium legutóbbi hivatalos jelentését a vetések állásáról. A jelentés, — mint ismeretes, — arról számol be, hogy egy a gabonaművekben, mint a gyümölcsökben átlag jó közepes termés várható, feltéve, ha kedvező időjárás lesz.

Sajnos, az időjárás nem kedvez sem a gabonaműveknek, sem pedig a gyümölcsnek. A májusi hosszas esőségek után, amelyek jótékony hatással voltak, most már száraz, csapadékmentes idő kellene néhány héttig, hogy a vetések és a gyümölcsök szépen fejlődhesenek és beérjenek a kellő időre.

Ehelyett azonban a meteorológiai intézet nap mint nap szeles, esős, zivataros időt jósol s a jóslat csaknem minden nap pontosan be is teljesedik. A gazdák már attól tartanak, hogy

a buza a sok eső miatt rozsdát kap,

ami pedig tönkretetheti az egész termést. Emellett az örökös esős szélviharok a kalászosokat annyira lefektették, hogy tartósabb szép idő hiányában alig lehet kiültetés arra, hogy valamennyire magukhoz jöjjenek.

A hétfői hatalmas, ciklonszerű orkán pedig még inkább hozzájárult a sok bajhoz, óriási károkat okozva Debrecen környékén a gabonaművekben,

különösen a rozsban és a búzában.

A vihartól nagyon sokat szenvedett a gyümölcsstermés is. Eltekintve attól, hogy a hatalmas szél egész ágakat hasított le a fákról, a még gyenge gyümölcsöket is óriási mennyiségben verte le. A vihar különösen a szőlőben okozott igen nagy kárt.

HIREK

1926 június 16. (Szerda)

Prot.: Jusztin. Kath.: R. Sz. Fe.

A Meteorológiai Intézet jelentése

Időjárás: Változó, szeles, hűvös idő várható, az eső csökkenésével, később szárazabb idő valószínű.

Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 10—12-ig, délután 4—7-ig.
Városi múzeum 9—12-ig, 2—4-ig.
Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Kossuth (Piac-u. 30.), Nap (Piac-utca 3.), Isteni gondviselés (Petőfi-tér és Teleki-u. sarok), II. Rákóczy Ferenc (Külső-vasútár 1.), Csillag (Árpád-tér 1.) Mátyás Király (Nyilas-telep).

Az Ébredő Magyarok Egyesülete debreceni csoportja a hosszú ideje tartó számos megkeresésre ezúton közli az érdekeltekkel, hogy az egyesületbe való felvétel iránti hajlandóságot bármelyik ébredő magyar bajtársnál vagy az egyesület hivatalos helyiségében (Kálvin-tér 18. sz.) kifejezhetik. A felvételtől minden belépni óhajtó külön írásbeli értesítést fog kapni. Tagsági díj havonként 6000 korona. A bajtársak részére a könyvtár minden csütörtökön este 6—8-ig, a jogvédőiroda minden kedden és pénteken délután 5—7 óráig rendelkezésre áll. **Az elnökség.**

Az evang. Miklós-u. népiskola vizsgáló sorrendje csütörtökön 17-én d. e. 9 órakor első osztály. Tanító: Elefánty Sándor. Csütörtökön 17-én délután 4 órakor második osztály. Tanító: Földes Elek. Pénteken 18-án délelőtt 9 órakor harmadik és negyedik osztály. Ig. tanító: Polster Adolf. Közimunka kiállítás mindkét napon. Tanító: Baranya Sára. Háláadó istentisztelet 19-én szombaton délelőtt 9 órakor. A szülők és a nagyközség érdeklődését kéri az evangélikus iskolások.

Beiratkozás. A Mikepécsi-úton (régi csapatkórház) lévő új állami elemi népiskolában a mindennapos tankötelesek beiratkozása jun. 23-tól június 30-ig délelőtt tartanak meg. Beiratkozhatnak az elemi I—VI. osztályokba 6—12 éves tanulók, vallás és nemre való tekintet nélkül. Beiratkozási díj fejenként 8.500 K. Akik még iskolába nem jártak, anyakönyvi kivonatukat, míg a többiek értesítő könyvecskéjüket hozzák magukkal.

Kereskedők figyelmébe! A Hortobágyi Sajtgyár termelvényeiből a „Hangya” rozsautcai főzletében lerakatot létesített. Jelenleg a kereskedők részére juhturó korlátlan mennyiségben viszonteladásra rendelkezésre áll oly módon, hogy az el nem adott áru minden hétfőn és csütörtökön délután friss árura visszacsereztetik. Eladási ár viszonteladásra: csomó juhturó 24 ezer korona, juhturó 20 ezer korona per kg. A Hortobágyi Törzsjuhászat ez által módot és alkalmat akar nyújtani, hogy üzleteikben mindenkor friss és kifogástalan minőségű juhturó készletük legyen. Tisztelettel kérjük kereskedőváltásainkat, hogy bizalmukkal támogathatják és rendelkezéseikkel direkt a „Hangya”-nál szerencsésíteni sziveskedjenek. Megjegyezzük, hogy turóink mindenkor a vegykezéssel állomás által megvizsgálva, a vonatkozó rendelkezések szellemét tartásával lesznek előlírva és forgalomba hozva. Tisztelettel Hortobágyi Törzsjuhászat mint szövetkezet.

Borzalmas szerencsétlenség a csepeli papirgyárban

Budapest, június 15. Ma délután 3 órakor súlyos szerencsétlenség történt a csepeli papirgyár egyik gépteremében.

Stram István 40 éves gépészt az egyik géphajtósíj jobbkezezen elkapta és hatalmas lendülettel a magasba ragadta. A villámgyorsan forgó gépszíj oly erővel rántotta magával a szerencsétlen embert, hogy az a magasba repült és a levegőben többször önmaga körül megfordulva, a gépterem falának zuhant.

Összetört véres tagokkal eszméletlenül terült el Stram István a gépteremben és az előhívott pasterasébeti mentők koponyaalapi törést és súlyos belső sérüléseket állapítottak meg rajta.

A mentők haldokolva szállították a szerencsétlen munkást a csepeli kórházba.

A helyszínre readri bizottság szánt ki annak megállapítására, hogy a borzalmas balesetért kit terhel a felelősség.

A miskolci bestiális gyermekgyilkos levelet írt a rendőrségnek

A névtelen levél írója állítja, hogy ő a gyilkos, de a rendőrség sohasem tudja elfogni

Miskolcra jelentik: Amikor már minden feltevést eredménytelenül nyomozott le a miskolci rendőrség, a bestiális gyermekgyilkos hajszájában és már feladott minden reményt arra nézve, hogy kézre kerül a szerencsétlen véget ért Tarján Klára elvetemült gyilkosa,

egy levél adott újabb lökést a nyomozásnak,

mely bár ma még a rendőrség maga sem tudja, hogy minek minősítse azt, a szencségi erejével hatott a detektívek között.

A levél, amely teljesen új nyomokat juttatott a rendőrség kezére, hétfőn délelőtt érkezett a büntügyi osztályra. Egyszerű, közönséges levélpapíron, kuszált ceruza sorokban, minden megszólítás, minden aláírás nélkül tudatja valaki a rendőrséggel, hogy

ő a gyilkos, akit hiába keresnek detektívekkel, feltalálni és elfogni sohasem fogják tudni.

A tartalma és az a hang, ami az egész levél tónusát jellemzi, annyira durva és oly trágár, hogy ez nem bírja el a nyomdáfestéket. Az írás teljesen zavaros, kezdetleges

magán viselve az erőszakos elterjedésnek minden bolyogót.

Az öntelt hang lekicsinylőleg bírálja a detektívek eddigi fáradságos, de eredménytelen munkáját, nem enged arra következtetni, hogy ez csupán egy vaskos tréfa lenne.

Már maga a címzés is feltűnő:

— A miskolci rendőrség büntügyi osztályának. Fontos ügyben! Ugy, hogy a rendőrség a legerélyesebb

nyomozást indította meg az anonim levél írója után, aki még akkor is megérdeml, hogy komolyan foglalkozzék vele a rendőrség, ha csupán ez az éretlen tréfa terhelné a lelket.

A levelet postán adták fel és amint a postabélyegző kelte mutatja, szombaton délután

Miskolcon dobták be az egyik levélsekénybe.

A levelet Halász Dezső rendőrtanácsos azonnal daktiloszkópiai vizsgálat alá vette és sikerült is a levélben két ujjnyomatot találni. A detektíveknek. Tekintettel azonban arra, hogy az ugynevezett „lathattan” ujjnyomatok lerágatásához megfelelő felszerelésre nincs a rendőrségnek, a rendőrtanácsos még hétfőn felküldte a levelet egy detektívtel Budapestre, a budapesti főkapitányság daktiloszkópiai osztályára, ahol az ujjnyomatok rögzítése után az országos büntügyi nyilvántartó veszi vizsgálat alá a leuymatokat, amelynek alapján

remélik a névtelen levélíró megallapítását.

Ez a vizsgálat természetesen csak akkor járhat eredménnyel, ha a levélíró már egyszer ily ügyben került a rendőrségre, hogy ujjnyomatot is felvette róla.

A daktiloszkópiai vizsgálatról eltekintve azonban a rendőrség erőlyes nyomozást indított a levél írója után, akiben, ha a feltevések nem csalnak, talán Tarján Klára bestiális gyilkosát fog sikerülni megtalálnia tenni a rendőrségnek.

Serly-tanács a kedden megtartott főtagyaláson a vádlott távollétében, miután megidézhető nem volt a tanu-vallomások alapján megállapította annak bűnösségét a magyar nemzet megbecsülése ellen irányuló vétségben, s elreadelte a személyleírás alapján országos körözését.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Schlotter Ferenc ügyvéd, városi tb. ügyész iró-dáját Ferenc József-ut (Piac-utca) 70. szám alá helyezte át.

— **Az Új Nemzedék este 6 órakor kapható Debrecenben minden újságárúsnál.**

— **Rádió-másor. Június 16.**

Szerda. Budapest: 9.30. 12.00: Hírek, közgazdaság. 1.00: A Meteorológiai Intézet időjelentése. 3.00: Hírek, közgazdaság. 4.00: Ozkár bácsi mesedélutánja. 5.00: Emődi Aladár dr. egyetemi tanár előadása. 5.30: Szalonzenekar. 1. Balfe, Die vier Heilmuskinder, ny. tány. 2. Urbach Mozart reich ábránd. 3. Straus: Cigánybáró egyveleg. 4. Donizetti: Die Kreutzritter. 5. Arnold Soko. 6. Popi: Viva el Torero. 7. Siede Stadion induló. 6.30: Wlassich Tibor báró szerzői estje. 1. Bevezető beszéd, tartja Köveskúti Jenő d. 2. a) Május, b) Fekete időbe, c) Boldogtalanságom... zenéjét szerezte Róth Béla dr. enekli Radó Lili, zongorán kíséri a szerző. 3. a) Sikoltás a magyar éjszakába b) Miért?... előadja Orbán Gábor dr. 4. a) Be sokat a stram... Irmák szent leánya. Zenéjét szerezte Köveskúti Jenő dr. enekli Sz. Szent-István Juliska, zongorán kíséri Trombitás Gyula dr. c) Fekete időbe. zenéjét szerezte Székács Aladar. énekli Szent-István Juliska, zongorán kíséri, Trombitás Gyula dr. 5. a) Merengés a Balatonon, b) Be jó volna, c) A szomorú élet dala. Róth Béla zenésítésében énekli Gáspár Endre (kísér a szerző). 6. a) Temetők Pompadour, b) Hol én lakom... előadja Orbán Gábor dr. 7. a) Az én fohászom, b) Balatoni ének, Tóth Béla dr. zenésítésében énekli Kovács Károly (kísér a szerző). 8.30: Ruttkay Lipót dr. jogakadémiai tanár előadása: „A sasfők”, 9.30: Phonola est. 1. Franck: Prelude Choral. 2. Chopin: Faptasia F-moll. 3. Chopin: Berceuse. 4. Chopin: Etude Op. 25. Gisz-moll. 5. Chopin: Etude Op. 25. A-moll. 6. Schützler: Etude de Concert. 7. Schumann: Paplons. 8. Schauer: Meeres leuchten. 9. Liszt: Tarantella. 10. Liszt: Campanilla. 11. Liszt: Polonaise E-dur.

Külföld: Bécs (531 és 5825) Délután 4:15: Hangverseny. 8: Hangverseny. 9:30: Kabaré. Berlin (504 és 571) Délután 4: Ifjúsági színpad. 5: Hangverseny. 6: Táncczene. 8:30: Hetne est. Hamburg (3:25) Délután 4: Kamarazene. 6: Hangverseny. 8: Der Weffenschmied. Lortzing operája. 10: Zene. Boroszló (418) Délután 4:30: Indul délután. 8:25: Das Konzert, vigjáték 3 felvonásban. 10:30: Táncczene, Lipcse (452) Délután 4:30: Német mondák. 8:15: Wann wir altern, drámai oseevegés. 10: Táncczene. Königsberg (483) Délután 4: Hangverseny. 8:10: Herr Acomeit in Nöten, egyfelvonásos bohózat. 9:45—11: Hangverseny. München (485) Délután 4:40: Gyermekkar. 5: Gyermekdalok lantkísérettel. 7: Angol nyelvóra. 8: Zenekari hangverseny. Prága (368) Délután 4:30: Sextett. 6: Német leadás. 8:02: Górosz operast Róma (425) Délután 5: Hírek, 16:30. 5:40: Jazzband. 9:10: Részletek Lehá Ferenc Éva című operájából. Toulouse (480) Délután 8:45: Hangverseny. London (385) Délután 8:45: Hangverseny. 5:30: Egyházi énekkar. 6:30: Táncczene. 7:40: Előadás. 10—11: Schubert-est.

— **Ügyvédek figyelmébe!** Most jelent meg a Pongrácz-féle illetékügyi utmutató: törvénykezési, okirati, közigazgatási illetékek. Ára 22 ezer korona Antalffy könyvkereskedésben. Telefon 6—12.

— **Halálozás.** Mélyszégyes fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a legszeretőbb önfeláldozó édes anyja, szerető nagyanyja, testvér, nagynéni és rokon örv. Kovács Istvánné szül. szikszói Szabó Izabella, volt nyiregyházi törvénykezési elnökének özvegye, áldagos életének 71-ik, özvegyiségének 10-ik évében f. évi június 14-én délután fél 4 órakor csendesen elhunyt. Drága halottjának kihűlt tetemét f. hó 16-án a Péterfia-utca 21. sz. háznál délelőtt 10 órakor tartandó beszentelés után Nyír tassa szállítjuk, hol ugyanazon délután 6 órakor helyezük örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise áldozat elhunyt szerettünk lelki üdvéért f. hó 17-én, reggel 9 órakor lesz a nyirtassi róm. kath. templomban bemutatva, Debrecen, 1926 június hó 14. Áldás és béke lebegje drága halmvai felett! Gyermekai: Özv. Margitay Ernőné szül. Kovács Edith, Kovács Jenő, szikszói Szabó Lászlóné szül. Kovács Lenke, dr. Kovács Ödön. Testvére: Nagy Lajosné szül. szikszói Szabó Leona. Unokái: Kovács Mária, Kovács Kornélia, Margitay György. Menye illetve veje: Kovács Ödönné szül. Mezőssy Katalin, szikszói Szabó László.

Ha jót akar,
kérjen minden
kereskedőnél

HORTOBÁGYI JUHTURÓT

és meg fog győződni
hogy olcsó, jó és iz-
letes, hogyha tény-
leg „Hortobágyi
Turót” adnak !!!

— Levente hlr. Felhívom az összes iparos és kereskedő leventék közül azokat, akik az atletikai döntőmérkőzésekre bejutottak, hogy csoportosításuk és eredményeik megállapítása végett ma, szerdán délután 6—8-ig a Diószegi uti vasutas pályán feltétlenül jelenjenek meg. — Akik ezt elmulasztják, a versenyre nem nevezhetők, Barcsay tn. oktató.

SZÍNHÁZ

A Tarka Színpad vendégjátéka. Három nap óta egy 16 tagú budapesti kabarétársulat, a Tarka Színpad játszik Debrecenben az Albert-féle étteremben, ahol minden este nagy és előkelő uri közönség hallgatja végig a kitűnő műsort. A könnyed szórakoztatás mazzái kedvesen váltogatják egymást a műsor keretében, melynek száma a közönség állandó jókedvével, derűltséggel kíséri. A szereplők között van a debreceniek régi kedvence, a Csokonai-színház volt primadonnája, **Felhő Rósi**, aki pompás chanson-jaival arat estéről-estére zajos sikert. **Mikó Ida** szép énekszámait, **Faulais Morini** boszorkányosan ügyes tánca, **Zöldi Márton** kabarétréfiái, **Simay Endre** ötletes konferánssza és **Zöldi Magda** klasszikus tánci emelkednek ki különösképpen. Azonban a többi szereplők is megérdemelnék minden elismerést. **Kalley Zoltán** pompás, humoros kupléi feltűnnek a kabarék megszokott színvonalán is. Aki egy kellemes estét akar átkacagni és szórakozni, helyesen teszi, ha felkeresi a **Transylvánia-étterem** helyiségét, ahol állandóan este 10 órakor kezdődik a naponta új és változatos műsor (x.)

Mozgósínházak közleményei:

Szerda, Csütörtök — Június 16, 17

Urania

„Kincsekháza”. Mindent, amit technika, ötlet és bravúr ki érmelehet magából, megtaláljuk ebben a 15 felvonásos kalandorfilmben. Ott találjuk egyben az oly híres **Pearl Weithe-t**, aki ebben a monstrum-jében még ügyesebb és vakmerőbb mint valaha. A fővárcs kritikáját adjuk le, amely megállapította, hogy a „Kincsekháza” méreteiben és izgalmas fordulataiban messze felmulja a hasonló zsánerű összes filmeket.

Vigszínház

„Surcouf” (A britpartok kalóza). Történelmi filmdráma két részben 12 felvonásban. A napoleoni idők híres hajós kapitányának, **Robert Surcouf**nak életét és szerelmét mutatja be ez a nagy film. Érdekes meséje erős bepillantást enged a Budhiz-

mus tanába, mert **Shiva** istennek feláldozandó asszony a hősnője az egész drámanak. Gyönyörű tengeri felvételek, a tengeri útközetek összes izgalmaival. A keleti millió még érdekesebb teszi a filmet. Egy **Hiradó** vezeti be a filmet.

Jönnek! „Varieté”, „Zenés pokol”, „Königsmaik”.

Meteor-mozgóban

Csütörtökön „A hullámsírban”. Nagy attrakció! **Harry Piellel** a főszerepben és a kísértő műsor. Előadások 7 és 9 órakor.

TESTEDZÉS

Az Európa törhajnokságban Kalnitsky is indul. Közösen tartják meg Európa tör- és kardvívó bajnokságát. A résztvevők egyrészenek hiváogatására egyprébaversenyt tartottak. — Törbe meghívást kapott **Kalnitsky Gusztáv**, a **Bekessy Béla** vívóklub kitűnő vívója is, aki a törversenyben **Gfeller** megett a második lett. **Igy Kalnitsky is indulhat az Európa bajnokságban.**

A TÖZSDE

A korona Zürichben: 0-0072 30
Zürichi zárlat

Zürich, június 15.

Budapest 0,0072,30 Paris 14,35 London 2515.— New-york 516,75, Brüsszel 14,75, Milánó 18,35.—, Amsterdam 207,60, Berlin 123,05, Bécs 72,95, Szófia 3,75, Prága 15,20¹/₂, Varsó 42,50, Bélgárd 9,12¹/₂, Bukarest 2,25.

Hivatalos devizé a folyamok:
Angol font 347,270—349,270, belga frank 20,12—20,42, cseh k. rona 2112—2120, dán korona 189,2¹/₂—189,80, dinár 1257—1285, dollár 713,5—716,05, francia frank 1976—2016, hollandi forint 28630—28780, lengyel z'otv 7000—7300, leu 30,9—32,1, leva 518—533, lira 2540—2580, német márka 16988—17038, osztrák schilling 10073—10109, norvég korona 15820—15860, svájci frank 13805—13855, svéd korona 19110—19170.

Gabonatözsde

A tiszavidéki búzát 447,500, a pestvidéki és a dunántúli búzát 442,500 koronával jegyezték. A rozspiacon csak névleges árak voltak a felszínen, amelyek 27,500 korona között mozogtak. A bécsi terménypiacon 45 schillinget fizettek tranzit Szentgothárd a magyar öbuzáért. Olasz számlára 666 dollárral kínálták a tavalyi magyar búzát tranzit Postumia.

A liszt- és őrléménypiacon a helyzet változatlan s a malmok érvényben hagyták a 7900 koronás nulláslistalapon számított listárat.

A terménycikkre piacdn a forgalom jelentéktelen. A tengert budapesti paritásában 235—240 ezer koronával jegyezték. A zabpicacon kisebb tételeket 275 ezer koronás áron kínáltak vevő nélkül. Az árpafélék piaca és a magpiac teljesen üzletelen volt.

Ferencvárosi sertésár

Maradvány 1578, érkezett 1103, eladott 583. Árak: fiatal könnyű 14—16, nehéz 16—17,5.

LENGYEL

Vegytisztító

Kelmefestő

Gőzmosó

CSAPÓ-UTCA 28.

Plissé és guvlérozást saját műhelyemben készítek.

Permetezőgépek

valódi Vermorel, Sistem Vermorel, Veréb-féle „Sugar” s minden szőlő- és mezőgazdasági cikkek nagy terakata

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés Debrecen, Plac-utca 23. Telefon 6. szám

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapszállítóvállalat nyomdájában Debrecen, Ferenc József-ut 59.

APROHIRDETÉSEK

Lakás

Butorozott szoba uraknak vagy éltesebb házaspárnak kiadó Varga-utca 10 376

Hégyaszobás lakás a Rákóczi-utca 30 mil-lióért átadó. Cim városi házi trafik. 367

Különböző utcai butorozott szoba július 1-re kiadó. Gőnczy-utca 5. Kollé-gium mögött. 368

Kétszobás lakás egy held gyümölcsös-sel és 2000 öles kerti föld jutányosan el-adó Tegláskert, Szepesti-utca 80 392

Utcai szoba ellátással kiadó Hatvan-utca 70. l. em. 391

Butorozott szoba magános ur részére ki-adó. Nagy, Batthyány-utca 18 389

Nyarlókat Erdély legszebb vidé-kén, Tuszánon, napi 50 ezer koronáért elfogad uri család. Értekezhetni Török Bálin 25. Ugyanott különböző utcai esinosan butorozott utcai szoba kiadó. 390

Olasz udvari butorozott szoba központban azonnalra kiadó. Hüvelyes 6. 395

Különböző utcai butorozott szoba villany-világítással azonnalra kiadó. Széchenyi-utca 18 399

Egyes erü kis butorozott szoba elsejére ma-gános urnak ágyemű nélkül kiadó. Mik-lás-utca 21. 406

Ajánlat

Szalma és filckalapok nagy választékban, valamint filcalakítások olcsón készülnek Matta Anna, Csemete-utca 10 341

Olcsón, szépen plisséz Farkas Bella utóda Külsővásár-tér 16, Arany János-utcával szemben. 541

Festékek, lakkok, firnisz, zománcok, leg-finomabb szoba padlólakkok legolcsób-ban kapható. Klein Vilmos Arany János 10, udvarban. 224

Erdős kárpitos Simonffy 13. Kéz hencse-rek, diványok kaphatók. Megrendelést, javítást jutányosan eszközöl. 484

Kiadó hasznosbérbe Hajdusoboszló hatá-rában, Köteles nevű határreszen, Grosz Nagy Ilés szomszédságában 70 hold szántóföld tanyáépületekkel együtt. Ér-tekezhetni Császy Lajosnál Hajduszo-boszló, III. tized 111. sz. 380

Prison szedett csőves, kitűnő, édes zöld-borsó viszonteladóknak vagy kicsinyben kapható Péterfia 19. sz. alatt 369

Szoboszló győgyfürrásvizet házhoz szállít, 100 liter 25,000 koronáért Váci Imre Hajdusoboszló, VII. tized 417 403

Legújabb formájú női kalapok, fehér gyöngyszalma, 40,000-tól, fehér pásat 50,000-tól, fehér pikéből 70,000-tól kap-hatók kedden és szombaton Kossuth-utca 35. számú ház előtt. Jantek Jó-zsefné. 405

Kereslet

Perfekt varrónő napi 50,000 koronáért há-zakhoz ajánkozik. Cimét kérek a ki-adóba leadni. 385

Bejárónőnek fiatalabb nő felvétetik Timár-utca 17. Harmadik lakás. 400

Butor beraktározásra egy szobát vagy más száraz helyiséget keresek. József kir-herceg-utca 34. 394

Magános uri nő magához venne oly idő-sebb uri leányt vagy uri nőt, aki állan-dóan vele lenne s a házi dolgokban se-gítségére lenne. Cim: Özv. Hamarné, Széchenyi utca 43 396

Bejáró főzőnő, ki a finom főzést érti, könyvvvel jelentkezzen S monyi-ut 8. 402

Eladás

Bóvay lex kon jutányosan eladó. Csillag-utca 82. 245

Fajtsza daxli, patkány- és egérfogó, el-adó Deák Ferenc-utca 24. Kereszt-épület. 359

Eladó szőlő terméssel a Martinkán, a köz-bülsőkertben, az iskola szomszédságá-ban, elköltözés miatt. Értekezni lehet Hajdusámsomban Csike Károlynál 345

Kétnyilas szőlő kétszobás télen-nyáron lakható lakással eladó a Bocskay-ker-tben. Cim kiadóban. 878

Kinissi-után beköltözhető szerény szoba-val gyümölcsös és szőlős telek eladé, Értekezhetni Csapó 91. 383

10 egérfogó macska eladó Teleki-utca 96. Hátul az udvarban. 386

Bocsnádi 42-es kiépített lépek és tölcs kaptárak eladók. Erőss Lajos 9. 401

Köntöskert Tőhötöm utca 39. számú szőlő-eladó. Értekezni helyszínen délutánon-ként. 387

Méhkaptárak, új Boczonády és országos méretűek eladók. Cegléd-utca 7. 393

Ósaka ruhát vesz és elad Havas János, Péterfia 80. szám. 307

Lapkiadó

felvételnek a kiadóhivatalban.

Piac-utca 59. szám

Elárverezek

1926 június hó 16-án délelőtt 11 órakor Debrecenben, Domokos Lajos-utca 16. sz. alatt 10,000,000 koronára becsült ingókat, szobabutorokat.

Rosner bir. végrehajtó.

Woerl-féle összes uti könyvek

BAROSS LASZLÓ gízd, akad, tanár: Gazdasági baromfitenyésztés című műve 125 szöveg közötti és 32 szines ábrával, ára 150 ezer korona

J. TURGENYEV: Faust — Első szerelem legújabb 2 elbeszélése kapható

CSÁTHY FERENC

EGYETEMI KÖNYVKERESKEDÉS R.-T. Debrecen. Ferenc József-ut 8.

OLCSÓ

vásárlási alkalom

Csapó-utca 12. sz.

magyar szabóüzletben!

Nagymennyiségű német ruha-raktár készlet lego csób-ban árusítatik ki, amíg a készlet tart. — Tisztviselőknak könnyű és előnyös fizetést felté-telek. — Bel- és külföldi gyapjú-szövetek lego csobb árban.

Saját érdekében okvetlen nézze meg! — Vételkényszer nincs!

FESTÉKEK

a legjobb színekben a legkiválóbb minőségben nagyon olcsón kaphatók

STERN

festék üzlet Plac-utca 10, Bikával szemben

Kisebb családi házat

keresek megvételre beköltözhető lakással. — Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Caládi ház” jellegére

Lejda a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapszállítóvállalat